

fontslag, redactie erug. En kan men laarmede

meer we martelijk geboorte p, dat de program rijk kon van het En het weinige resultaat, dat soms tegen de gaan van lever nog, aan Zuid, tegen de ganisatie, le organi- bepaling, de, bestu- eff, wordt agpenen gels zijn Weekblad waarvan zen heeft, nuldbaar racht ge reeë hond,

element, van voor chten viel, m dienst formeerde zuiverden schijn te hoe klein eeren op- een breede is. Niet ar in de de kracht

in Theorie oze Ven-

de sekten eeuw zijn in Ierland en in Plys die der te buiten naar JOHN het vaste

Engelsch zijn vader Nadat hij men was, rangelle te die studien Anglikaan- Succesie" et de door te grond- wel te cr- enoegrame

DARBY and Gemeente sche kerk, en eersten enige aan- te leer van van Hebr. Evenwel de Angli- amin aan, in Christus op, roopals staan, die

ij met de e kerk op dzoo niet op de zeer als „Broe- roepen of chtig aan r twee of daar ben e 20) En n worden a de lucht.

likaansche broeders dat DARBY PARIS; en

gewerkt, om hing o van het betoonde nder van geloovige, ook het e spreken. in Zwi- ben dese

agogische hristelijke rdam aan uit staat, orstander zijn boek ij de Ver- en. met haar at eigen

ams van als door at dat vinger dier eid aan- eisel van ouwt als aarde en tandpunt

der Roomsche Kerk, die zich de ernige ware Kerk Gods op aarde noemt.

4. Omdat de inrichting van het bestuur der Vergadering tot clericalisme leidt en dat hare kerkelijke tucht aanleiding geeft tot verbarstering der zedelijke begrippen, tot versterking der persoonlijk rechten en tot profanisering der heilige Namen van Jezus Christus en van den Heiligen Geest.

5. omdat het gehele standpunt der Vergadering berust op formules, willekeurig samengesteld uit verschillende tekstwoorden, en op gevolg- trekkingen, onjuist afgeleid uit op zichzelf staande woorden en voorbeelden der Heilige Schrift.

Het laatste doel, dat de heer SCHREUDER met dit zijn boek wil bereiken, is aan te toonen, dat de Theorie van het Darbisme niet klopt op de Praktijk en ook dat de grondslagen der Theorie niet gevormd worden door het Woord Gods, maar door formules van eigen maaksel.

Dit laatste doel wordt op zijn beurt dan weer middel tot een verder liggend doel, en wel, aan wie daar belang in stellen, een antwoord te geven op de vraag, waarom de heer SCHREUDER met het DARBISME gebroken heeft, of zooals hij het in zijn voorwoord schrijft: „waarom ik de Ver- gadering der Broeders heb verlaten.“

De schrijver, dien ik de eer heb persoonlijk te kennen, is een te ernstig man om niet, voor wat hij hier beweert, gronden aan te voeren. Hij ontleeft die, wat de praktijk van het DARBISME aangaat, — en dit is in dit boek wel opmerkelijk, — niet aan de praktijk van het DARBISME in ons land, maar in het land waar het 't rijkst heeft gebloeid, — Engeland. Hij maakt daartoe gebruik van het boek van W. BLAIR NESTBY: „A History of Plymouth- Brethren.“

Ik kan mij denken, dat dit boek des heeren SCHREUDER voor zijne en mijne Darbistische mede-christenen, onaanvaardbaar is. Wellicht zal dan ook van hien zijde de weerlegging niet uitblij- ven. En dan wil het mij voorkomen, dat het uit- sluitend beroep op de historie van het Engelsche Darbisme, in des heeren SCHREUDERS betoog de kwetsbare plek zal blijken. Is niet eerder „Engeland het land waar het Darbisme het rijkst heeft gebloeid?“

Ik vraag deze vraag opletwerpen tegenover de bewering zelfs van den oud-Darbist SCHREUDER, omdat ik in een zoo voornaam werk als de *Real-Encyclopaedie van Haarlem* over de Plymouth- broeders lees: „In Engeland hebben zij nie zu- rechtem Gedeihen kunnen komen.“

Ik, voor wie onse gereformeerde kerken de meest zuivere openbaring van het lichaam van Christus zijn, en die daarom dan ook geen de minste neiging naar het DARBISME voel, acht mij niet geroepen het voor „de Vergadering“ der „Broeders“, tegen dit boek van den heer SCHREUDER op te nemen.

Toch had ik gaarne gezien, dat de geachte schrijver zijn historisch bewijsmateriaal niet uitsluitend aan het *Engelsch* Darbisme ont- leend had.

Ik acht dit een leemte in zijn boek.

Dat wij in dit boek ook zoo niets van de praktijk van het Darbisme in ons land te hooren krijgen, — kan ik mij psychologisch best ver- klaren en moet ik, tot op zekere hoogte, niet zedelijk oogpant, zelfs gunstig beoordeelen, ook al had SCHREUDER niet op pag. 1 later drukken dat „in het publieke woord niet het per- sonelijk element tot uiting zou komen.“

Dit boek toch is 'n boek van ingehouden kracht; van sterk gebreidelde passie.

„Al wat de directe aanleiding geweest is tot het loslaten en prijsgeven van het beginsel, dat in de Vergadering is belichaamd, blijft onver- meld“, — zoo lees ik op bl. 2 en uit deze wo-orden hoor ik den smatekreet van een man, die veel geleden heeft, maar ook genoeg Christen is om in spateende liefde niet te ontdekken wat hij geleden heeft.

Een beginsel prijsgeven, dat het onze is, dat in den kring waarin wij leven en meeleven, be- lichaamd is, doen wij toch maar niet omdat wij op zekeren dag tot de ervaring komen, dat in dien kring de theorie niet op de praktijk klopt, het ideaal niet beantwoordt aan de wer- kelijkheid. Ware dit zoo, — er zou van het vasthouden aan beginselen niet veel terecht komen.

Maar zoo is het gelukkig niet; omdat wij, in ons zielebestaan, niet uitsluitend denken zijn.

Op den achtergrond van dit boek zie ik daarom een bange en lange sleuwestelling, een diepe ontroering in het gemoedsleven, ver- oorzaakt door wat ik niet weet, maar SCHREU- DER van zwijgt, waar hij thans nog van zwijgt.

Dit nu is zijn recht.

En dat recht hebben wij te eerbiedigen.

SCHREUDER heeft daarom goed gedaan zijn boek niet te noemen: *Waarom ik de Vergadering der Broeders heb verlaten*. Want eerstens zou, bij het groote publiek, met de terminus technica van het Darbisme minder vertrouwd, een wat titel licht zijn misverstaan, en in de tweede plaats zou zulk een titel meer beloven dan het boek geeft. Al zegt toch de heer SCHREUDER in zijn Voorwoord, dat die hem als een voor- stander van het DARBISME hebben gekend, een antwoord vinden op de vraag: waarom hij de Vergadering der Broeders heeft verlaten? — in dit zijn boek zullen zij maar een half antwoord vinden.

Van de praktijk van het DARBISME in ons land, van de door den heer SCHREUDER onder- vonden praktijk, — staat er geen woord in.

Dit schaaft zeker aan den rijkdom van het historisch bewijsmateriaal; dit ontneemt ook aan het boek schier alle artistieke waarde, want schier nergens spreekt er u in toe de subjec- tiviteit eener menschelijke, die u haar kijk op de dingen geeft; doch juist omdat dit boek zoo objectief is, daarom is het zoo machtig van stentiek.

Het is een weerlegging van de dwaling van het DARBISME.

Ook wij gereformeerden mogen er daarom den schrijver dankbaar voor zijn.

Tegen den vorm van het boek heb ik be- zwaar. Waarom heeft een zoo logisch denkend man als deze schrijver de stof niet in enige hoofdstukken afgedaald?

Naar aanleiding van wat er omtrent absolute waarheid in staat zou ik met den heer SCHREUDER wel eens willen praten. Ik zou het dan o. m. met hem hebben over: „het zeker weten of kennen“ uit antwoord „van onzen Heide- berger, en over wat onze *Geloofsbepaling* in Art. 2 op het einde omtrent de Godskennis uit het Woord heeft.

Maar dit zijn bijkomstigheden.

In onzen tijd, in ons land, dat, zooals onze J. POSTHUIS ergens schrijft „steeds open lag voor allerlei wind van leer“, acht ik SCHREUDER'S *Het Darbisme in Theorie en Praktijk*, een nuttig boek.

Verenigingsleven.

JAARVERSLAGEN.

Gelijk men weet, zal „Gereformeerd School- verband“ Woensdagvoormiddag 11 uur te Utrecht vergaderen en hopen de bezoekers die vergadering vergaart te worden op een referaat van Prof. Wolter over „De verhouding tusschen het Bestuur en het Onderwijzend personeel der school“.

Een onderwerp, dat in dezen kring zeer bij- zonder tehuis behoort en trouwens ook in de onderwijs-wereld ernstig aan de orde is. Uit het voortreffelijk Jaarverslag van den Schoolraad, in de vorige maand verschenen, blijkt, dat in de Districts-vergaderingen over dat onderwerp van gedachten werd gewisseld. De heer van der Kooy, hoofd van de Chr. school te Winsum (Groningen) hield nu een jaar geleden een refe- raat over „De verhouding tusschen Besturen en onderwijzers van de vrije school“, waarin hij betoogde dat het nieuwe tijperk nieuwe vraag- stukken aan de orde stelt en met name ook ons voor de vraag stelt: „Wat is het recht der Schoolbesturen“, wat het recht der onderwijzers en der ouders?“

Inderaad zijn we een nieuw tijdperk inge- treden.

De schoolwet Kuypers heeft aan den school- strijd een geheel ander karakter gegeven. Nu het bestaan van de bijzondere school is verzekerd en haar toekomst gewaarborgd is, zijn we niet de politieke periode van den schoolstrijd in de pedagogische overgegaan. En in de eerste plaats verdienen dan zeer zeker de aandacht de verhoudingen aan onze scholen; de verhou- ding van het bestuur tot het onderwijzend personeel, de verhouding van het hoofd tot het personeel.

Hoe behooren die verhoudingen te zijn?

Een vraag, die de aandacht verdient van al de vrienden der school met den Bijbel, nu de scholen financieel de ouders en de verschil- lende verenigingen lang niet meer zoo noodig hebben als vóór 1905. Hier en daar hoort men dan ook reeds van onderwijzers, die voor eigen rekening een christelijke school oprichten. En die pogingen kunnen, financieel, zeer wel slagen, indien het schoolgeld maar niet al te laag ge- steld wordt. De mogelijkheid bestaat alsoo, dat onderwijzers een bedrijf wordt, waarbij de onderwijzer-eigenaar der school de eenige verantwoordelijke persoon is, die, om „claudis- tie“ te vinden, om zijn bedrijf te doen bloeien, allicht in de verleiding komt tot middelen zijn toevlucht te nemen, die nu juist niet geheel overeenstemmen met het karakter van een school met den Bijbel.

Doch al gaat men nog niet zó ver, Prof. Bavinck wijst er in zijn bekende brochure over het Gereformeerd Schoolverband terecht op, dat de financiële positie van onze scholen bij de onderwijzers een gevoel van zelfstandigheid en onafhankelijkheid kan kweken, en hen in ver- zoeking brengen, om aan schoolbesturen, aan ouders, aan verenigingen den rug toe te keeren en zich weinig om hen te bekommeren. „Zoo licht kan de gedachte opkomen, dat al die menschen en verenigingen goed waren, zoo lang zij geld moesten bijeen brengen, maar dat zij thans hun tijd hebben gehad, en over de inwe- dige, geestelijke belangen der school niet oordeelen kunnen. Een valsche esprit de corps zou dan in de onderwijzers welk varen, zoo als die soms ook in predikanten werkt, als zij als deskundige theologen uit de hoogte opgemeente of kerkeraad nederzien, of ook vele mannen der wetenschap berispen, als deze in hun hoogheid van menschen buiten hun kring geen tegenspraak of zelfs geen twijfel aan hun geloof kunnen dulden.“

Het is daarom een uitnemende gedachte van de Commissie van Uitvoering van Gereformerd Schoolverband geweest, om door een de kundig man, als Prof. Wolter, te laten behandelen het hoogstbelangrijke onderwerp betreffende de verhouding van besturen en onderwijzers; en zeker mag Gereformeerd Schoolverband den hoogleeraar wel dankbaar zijn, dat hij zich niet de taak heeft willen belasten.

Uit het jaarverslag van den Schoolraad blijkt niet zeer duidelijk, wat nu eigenlijk wel het recht der schoolbesturen en wat het recht der onderwijzers is. Nu, een districts verslag leent zich ook minder tot een volledige weergave van wat er over zulk een onderwerp is gespro- ken. Aan de waarde van het jaarverslag van den schoolraad doet dit intusschen geen afbreuk.

Dit jaarverslag is inderdaad een handboek voor allen, die met het Christelijk onderwijs in eenig opzicht te maken hebben. Al wat men noodig heeft te weten omtrent de inwendige aangelegenheden van onze scholen en van haar verhouding tot het Rijk en tot andere scholen, vindt men in dit boekdeel van bijna 200 bladzijden.

Eerst de statuten van den Schoolraad met het Reglement voor de verkiezing van de 12 gede- legeerden der schoolbesturen en de leden der verschillende commissies, n.l.: de Commissie voor leerplan, school-litteratuur en onderzoek, de Commissie van de gewone geschillen, de Commissie voor geschillen van kerkelijke aard, de Commissie voor rechtskundig advies, de Commissie van beroep voor het onderwijzend personeel.

Daarna mededeelingen omtrent het onderzoek, door den Schoolraad in te stellen.

Vervolgens het verslag van de laatste gehouden vergadering van den Schoolraad, 3 April 1907, in welk verslag o. a. voorkomen de lezenswaar- dige rapporten van de Districts-vergaderingen. Gelijk men weet omvatten de ruim 600 scholen, die bij den Schoolraad zijn aangesloten, twaalf districten. De gedelegeerden der twee districten zijn respectievelijk: de heeren W. K. H. Magendans te Wageningen, Dr. W. Bouwman te Hallum, A. Elshout Rijn te Lol- lum, Th. Ployter te Assen, Dr. J. L. Pierson te Hengelo (Gelderl.), Dr. J. H. Houtzagers te Kootwijk, Dr. G. Elshove te Bodegraven, Dr. B. van Schelven te Amsterdam, Dr. de Lange te Oudshoorn, Dr. C. W. J. van Lummel te Delft, Dr. H. A. van Andel te Zuidland en Mr. P. Dielemans te Middelburg. Aan jaarlijkse con- tributies brengen deze 12 districten f 2852.50 in de kas van den Schoolraad.

De Schoolraad zelf bestaat uit 25 leden: 12 gedelegeerden door de hoofdsteden en der vier algemeene verenigingen aangewezen; de 12 genoemde gedelegeerden, en voorts één lid door de 24 gedelegeerden gekozen, n.l. de heer De Savornin Lohman, die met Dr. H. Pierson en den volijverigen secretaris R. Derksen het moderamen vormen.

In het Verslag van de jongstgehouden jaar- vergadering komt ook het rapport voor van den secretaris, den heer R. Nagraede, van de Com- missie voor het Leerplan, de School-litteratuur en het Onderzoek, met vermelding van de samen- stelling der drie sub-commissies. Men zal zich herinneren, dat over de examens van den School- raad nog al wat te doen is geweest. Dr. J. C. Voigt heeft daarover in het lezenswaardig orgaan

De School met den Bijbel het zijne gezegd. Verwacht mag worden, dat op enkele punten in dat Onderzoek wel eenige wijziging zal wor- den gebracht.

Vervolgens komen in het Jaarverslag van den Schoolraad allerlei wetenswaardige bijzonder- heden voor, ten bate vooral van de Schoolbe- sturen: formulieren voor het aanvragen om of verlenging van rechtspersoonlijkheid eener School- vereniging, reglement van het Hulpfonds voor geweigerde Rijksbijdragen, zonder schuld van het Schoolbestuur, tot welk Hulpfonds 173 scholen met 657 onderwijzers zijn toegetreden; reglement van het Hulpfonds tot terugbetaling van de inkoopsum voor de onderwijzers pensi- oenen. Voorts zorgt de Schoolraad, dat de schoolbesturen tijdig bericht ontvangen, dat bij de Regering aanvraag moet gedaan worden om verlenging van den duur der Statuten.

Het Jaarverslag bevat eindelijk de namen van onderwijzers en onderwijzeressen, die met goed gevolg hebben deelgenomen aan het Onderzoek van den Schoolraad. Het getal van hen be- draagt 516.

Ook geeft het Jaarverslag een lijst van School- boeken, enz. voor de Scholen met den Bijbel, die door den Schoolraad worden aanbevolen; benevens een lijst van studie-boeken voor de onderwijzers.

Hoogst belangrijk is ten slotte het „Kort Overzicht van de bepalingen der Schoolwet, benevens eenige Koninklijke besluiten en werken voor schoolbesturen“. Dit „Kort Overzicht“ beslaat niet minder dan 48 bladzijden en heeft voor de schoolbesturen, voor onderwijzers en voor allen, die belangstellen in het Christelijk, in het Gereformeerd lager onderwijs, zeer groote waarde. Op hoogstverdiensteelike wijze is be- knoofd zoowat alles gegeven wat noodig is te weten.

In één woord: het Jaarverslag van den School- raad is voor onze scholen van onschatbare betekenis. De secretaris, de heer Derksen, die alles bijeen zamelde en groepeerde, heeft er van zijn werk; hij heeft daarmee onze scholen een grootten dienst gedaan. Er blijkt ook uit, dat de Schoolraad dengelijk is georganiseerd en aan een groote behoefte voldoet.

Dit Jaarverslag is een model voor alle ver- eenigingen, die jaarlijks mededeelingen wenschen te doen van haar organisatie en van haar han- delingen over een afgeloopen jaar.

Ook Gereformeerd Schoolverband zond zijn jaarverslag. Het eerste. Vanzelf kon het daar- door niet zeer belangrijk zijn; dat wil zeggen: Kon het niet heel veel mededeelen.

De vraag is evenwel, of dit eerste Jaarver- slag niet belangrijker zoude geweest zijn, indien de steller ervan zich niet bepaald had tot het overnemen van wat in de notulen van Gerefor- meerd Schoolonderwijs omtrent de geschiedenis van de oprichting van Gereformeerd Schoolver- band was opgeteekend. Intusschen — van het volgend Jaarverslag kan iets anders verwacht worden. Ook, wanneer de vergadering van Woensdag a.s. mag slagen, wat wij van harte hopen.

Uit de Pers.

Onder den titel *germaad* schreef Dr. van Schelven in de *Gelderse Kerkbode* een klacht over de weinige waardeering, die al wat van de Kerk uitgaat, in de „groote“ pers vindt.

Wat kerkelijk leger wordt meerendeels smade- lijk behandeld.

Tentending, Leger des Heils enz. deelen in de gunste van Velen.

Dit werk ontwerpt steun en hulpe uit de hoog- ste krachten, en zelfs van ongelovige zijde.

Zelfs in de Pers bijna onvermeld in bewondering van dit schoone werk.

En voor de Kerk van Christus, vooral als deze strekt naar de zuiverste openbaring, hebben die- zelfde menschen schier niets dan boon en minsch- ting.

Uitbreiding van Gods Koninkrijk vooral op on- nationale en on-bijbelsche wijze, oogst dan lof in door een Amerikaansche reclame geest, die in ge- ringe mate slechts van nederigheid en stilheid van geest getuigt.

Onze diakonen ervaren dit op smartelijke wijze. Zijn worden geminacht, gesmaad en veracht. Met wat het Leger des Heils doet worden zij ge- durtig geslagen.

Het Handelsblad doet er dapper aan mee, om het werk van het Leger des Heils zoo hoog te ver- heffen, dat het werk der diakonen in dwerggestalte komt te staan naast zoo'n reuswerk.

Zelfs Joden verklaren zich bereid vergaderingen te presidenten, waar de lof van het Leger des Heils op het terrein der weldadigheid (barmhartigheid) op verschillende wijze wordt bezongen.

Het is er heimelijk of openlijk om te doen, om een algemeene opinie te vestigen, dat het werk der Diakonen, de kerkelijke barmhartigheid, pri- onswerk is.

Telkens hoort men: „Wat de kerk, het de dia- konen eens een lesje gaan nemen bij het Leger des Heils!“

Dit mag niet.

Dat werkt medeloosheid bij onze broeders dia- konen, die ijerig zijn; hij wie doen wat zij ver- mogen voor de armen, die behoefte zijn, en hij die ruimer bedoelen, die schrikt zijn.

Wij moeten het voor onze broeders diakonen opneemen tegen al die poehaanserie van Leger des Heils enz., met hun lefzigen, zelfs in de Joodsche pers, die op verleidelijke en schoone wijze open- baren hun verborgen haat tegen en afkeer van de kerk des Heeren.

Ons kwam het jaar op de Centrale Diaconale conferentie, die jaar in den Haag gehouden, dat sommige diakonen onder die versmaad liden, in haar energie gedrukt worden.

Hiervoor moet gewaakt worden.

Wij willen een voorbeeld aanhalen.

In den tijd van Kerstmis van het vorig jaar was het Handelsblad kolommen vullende met lofzangen van den schrijver van „van Dag tot dag“ over de voeding der armen van Amsterdam door het Leger des Heils.

Hooger toon kon die zanger niet halen; de hoogte werd bereikt.

Voor de diakonen geen woord.

En toen wij eens op informatie uitgingen in datzelfde Amsterdam; bij de kerk, die de hant kerkgebouwen, fondsen en ook armen-gelden we- derrechtelijk beroofd is, en informeerde naar wat de kerk in buitengewone collecten voor de armen ter hand gesteld had aan de diakonen; en ook vernamen, wat de broeders diakonen aldaar gedaan hadden met dat geld — toen deden wij de spon- taane vraag: waarom dit nu ook niet eens gepu- bliceerd in de bladen?“

Da. H. Pierson (naar ik mij meen te herinneren) werd in diezelfde dagen door datzelfde gevoel be- troffen, toen hij in Amsterdam van den kansel cijfers kreeg noemen van wat er voor de armen van de zijde der diakonie van het Hervormd genootschap was ontvangen en uitgegeven.

Daar werd echter of in 't geheel niet of slechts ter loops op geantwoord.

Werd hier de beemdelijke toelag niet door open- baard? Het is niet uit medelijden met de armen; 't is niet uit waardeering van het werk der armen- zorg. Wel te verstaan in den grond der zaak.

Maar men wil wat onkerkelijk, anti-kerkelijk is op den voorgrond stellen en de kerk des Heeren in de schaduw stellen, in de duisternis aan aller oog onttrekken.

De kerk van Christus met hare Christelijke barmhartigheid is den ongelovigen een doorn in het oog.

En daarom, lezer en lezeres, doet niet mede aan dit jomfere werk; maar eert de roeping der Christelijke kerk om voor de armen te zorgen; eert de ambten en diensten die Christus in zijn kerk liet instetten; bemoeidigt de broeders, die in dezen dienst arbeiden, en helpt alsoo mede Christus in zijn kerk te eeren als de Christus Consolator; en eert Zijn Kerk, waarin Hij zijn Geest der barmhartigheid instort en werken doet.

Alleen op die wijze kan ook straks weer ver- wacht worden ekenning en hoogachting van het Diaconale werk; waardeering van dezen arbeid niet alleen in eigen kring, maar ook als in de dagen van het optreden der Christelijke kerk te midden der heidense wereld, buiten het erf der kerk, in de wereld.

Laat, o gemeente des Heeren, uw werk, in go- dzaamheid en in afhankelijkheid van onzen Koning en barmhartigen Hoogepriester, maar ook in stilheid en getrouwheid, geschieden en Hij die 't beloofde, zal 't u vergelden: „wat gij in 't ver- borghen doet, zal Hij u in 't openbaar vergelden“.

De juistheid dezer opmerking kan kwalijk ontkend worden.

En al heeft de Kerk bij haar arbeid niet het oog op den lof der menschen, maar op den Heere onzen God, toch neemt dit het onrecht niet weg, dat de liberale pers ons daarmee aandoeft.

Officiële Berichten.

Classis Gouda.

De Gereformeerde Kerken binnen de classis Gouda worden opgevoerd op een gewone vergadering tegen Dinsdag 5 Nov. e.k. in de Noorderkerk te Gouda.

Punten voor het agendum vóór 13 Oct. op te zenden aan eerstondergeteekende.

De Kerkeraad der roepende Kerk van Moordrecht:

A. M. v. D. BERG, praesid.
A. RIETVELD, scriba.

Buitenland

Duitsland. De Blankenburger Conferentie.

Met zekere spanning werd dit jaar de „Blan- kenburger Allianzconferentie“ te gemoet gezien. De lucht was zwel. Eenige weken te voren was de opwekking in Hessen begonnen, en van daaruit sloeg zij over in andere deelen van Duitsland. Waar men „Gemeinschaften“ vond werd deze opwekking druk besproken, en in me- nig hart werd de begeerte levendig, ook zulk een opwekking te doorleven of in het leven te roepen.

Andere sagen in de Hessensche beweging iets bedenkelijks, vooral de oude broeder Seitz, wiens woord zooveel invloed heeft, verhiel zijn waarschuwend stem. Men had hem uitgenoo- digd de dingen in Grossalmerode te onderzoeken; wat hij daar zag deed hem schrikken. Zonder omwegen zeide hij den leiders der beweging, dat er demonische krachten aan het werk waren en wees bij op het gevaar waarin zij zich zelve en anderen brachten. Daarbij kwam en de waar- schuwende woorden van Rektor Dietrich, waar- van wij reeds het een en ander in ons blad mededeelden.

Maar zou men te Blankenburg daarvoor uit den weg gaan? Vroeger was juist Blankenburg de plaats, waar geestelijke opwekkingen zich open- baarden en tot haar hoogtepunt plachten te komen. Daarbij kwam nog iets. Blankenburg en het Duitse „Gemeinschaften“ vormen geen organisch geheel; al zijn de vrienden der „Allianz“ meest leden van „Gemeinschaften“, niet alle leden der verenigingen zijn met de Blankenburger Alliantie vereenigd.

Velen hadden bezwaren tegen de manier waarop het blad der Alliantie in den laatste tijd geschreven werd, omdat daarin een toon tegen de predikanten en de kerk werd aange- slagen waarin geen liefde en ook geen recht- vaardigheid tegenover de kerk en de predikanten werd belist. Dat wilden de leiders der „Gemeinschaften“ niet, maar toch konden zij op de redactie van het orgaan der Alliantie geen invloed uitoefenen. Hoe zou de Blankenburger Conferentie verlopen?

Wanneer de geest van het blad der Alliantie de overhand kreeg, moest het tot een breuk in de Gemeinschaften komen, en dit zou niet zonder invloed blijven op de verhandelingen van Duitslands kerk. Want het is niet te ontkennen dat de „Gemeinschaften“ een factor geworden zijn, waarmede de kerk heeft te rekenen.

De conferentie had van 26—31 Augustus plaats. Als in vorige jaren kwamen velen tot de vergadering; men schat hun aantal op 1700. Velen dachten dat zij ditmaal iets bijzonders zouden beleven, iets van datgene wat zich in Hessen geopenbaard had. Tot leders verwon- dering, en tot veel smart, was een clement op de vergadering niet vertegenwoordigd: er waren geen Engelschen. Hun plaats op het platform werd door nuchtere Duitschers ingenomen. Waaron er geen Engelschen aanwezig waren, werd niet verklaard; sommigen zeiden dat het bureau een vermit had gepleegd.

Wel was bovengenoemde Seitz uit Teich- wolframsdorf (koningrijk Saksen) op uitnodig- ing verschenen. Deze had zich zoo krachtig mogelijk tegen het „in tongen“ spreken ver- klaard. Het advies van Seitz vond bij de leiders veel bijval. Toen een hunner verklaarde, dat de door hem geleide vergadering op het punt was om tot het spreken in tongen te komen, werd met besluitheid verklaard, dat dit in geen geval te dulden was.

Het verloop der conferentie was dan ook geheel anders als men voorspeld had. De toe- spraken waren achtigelijk en schriftuurlijk; de bedoelenden levendig, en men sprak en bad niet door elkaar. „Wie gezegend wilde worden, kon gezegend worden“, schreef een bezoeker der conferentie; anderen noemden haar zelfs een rijk gezegende conferentie. Er waren ook teleu- gestelden. Voor alles waren het diegenen welke uit Hessen gekomen waren, die meenden dat de Geest Gods in de conferentie gebonden werd. Ook kan men het voor een bijzonderheid hou- den dat er niet tegen de kerk uitgevallen werd.

Wie den toestand van het „Gemeinschaften- wesen“ niet kent, moet hier voor een raadsel staan. Waar was de geest die vroeger in Blan- kenburg heerschte? Of heeft men met een voor- bijgaand verschijnsel te doen? Zouden zij geijk- krigen, die beweren dat in de Gemeinschaften de ongezonde geest steeds meer de overhand krijgt?

Het is moeilijk te zeggen. Ook is uit versla- gen der conferentie en vergaderingen der

Noord-Amerika. Het Ursinus- en het Heidelberger-seminarium saamge- smolten.

Het Ursinus-seminarium te Philadelphia en Heidelberg-seminarium te Tiffin, in den staat Ohio, beide inrichtingen tot opleiding van Ge- reformeerde predikanten in de Vereenigde Staten, zijn tot ééne instelling saamgesmolten, onder den naam van „Theologisch Centraal seminarium der Geref. kerk in de Vereenigde Staten“. Het zal den 1den September van dit jaar te Tiffin met acht hoogleeraars geopend worden, en belooft het grootste seminarium der Geref. kerk in de Vereenigde Staten te worden. Duitse studenten wil men daar opleiden voor den dienst des Woords. Zij die nog niet voldoende voorbereid zijn om hooger onderwijs te volgen, kunnen op het seminarium het voorbereidend onderwijs ontvangen. Men wil geen theologen daar hebben, die elders reeds opgeleid waren, maar alleen jonge mannen, die hunne geheele theologische opleiding aan het seminarium wenschen te ont- vangen, wijl het heet, „dat zulke predikanten, die in Europa in de godgeleerdheid studeerden, zelden in Amerika het gewenscht succes heb- ben“. Men moet immers, zoo beweert men ver- der, met de taal, de zeden en de kerkelijke werkmethode vertrouwd worden, en dit gaat alleen, wanneer men een Amerikaans semina- rium bezoekt. De aspiranten moeten beait Christelijke mannen zijn, studiegaven bezitten en lichamelijk gezond zijn.

Engeland. Een staatswet tegen een kerkelijke wet aangenomen.

De opwekkingsbeweging in Wales. In Engeland is eindelijk na een strijd van 70 jaren een wetontwerp aangenomen waarbij het geoorloofd wordt verklaard, dat iemand trouwt met de zuster zijner overleden vrouw. Zeer dikwijls werd zulk een wet door het Lager- huis aangenomen, doch door het Hoogerhuis ver- worpen. Nu is de wet met twee derde van de stemmen van het huis der Lords aangenomen. Daar het aantal menschen die een z.g. vrij huwelijk met de zuster hunner overleden echt- genootte hadden aangegaan, tamelijk groot was, is ook aangenomen, dat zulke huwelijken als wettig te beschouwen waren.

Daarentegen zal geen geestelijke der Engelse staatskerk gedwongen kunnen worden, zulk een huwelijk kerkelijk in te zegenen. Gelijk bekend is, heeft de Anglicaansche kerk steeds verboden met de zuster zijner overleden vrouw in den echt te treden met een beroep op Levis- tius 18:18. Uit een uitleggend oogpunt is dit niet te verdedigen, daar niet te ontkennen is, dat in genoemde plaats alleen het in den echt vereenigd zijn met twee zusters te gelijk verboden wordt. In het *Book of Common prayer*, dat ieder lid bij zich heeft als hij de Episcopale kerk bezoekt, vindt men op de laatste bladzijde, na de 39 Geloofsartikelen (de confesie van Westminster), een opgaaf welke huwelijken op grond van veruantschap verboden zijn, en daar- onder is ook het huwelijk met de zuster der over- leden vrouw genoemd. De bisschoppen van alle richtingen hebben zich tegen de door de wet- gevende vergaderingen aangenomen wet verklaard. Voor het eerst is nu de staatswet in tegenspraak met de wet der staatskerk gekomen. Van kerkelijke zijde spreekt men nu de vrees uit, dat de eerste schrede is gedaan om het Christelijk huwelijk te ontcrchten.

Vele geestelijken moeten wel toegeven, dat Levis tius 18:18 niet datgene zegt wat de Anglicaansche kerk er vroeger in las. Toch wil men op een anderen grond het verbod om met de zuster der overleden vrouw in het huwelijk te treden, handhaven. Men redeneert daarbij aldus. Het familieleven behoort rein gehouden te worden, en daarom moet een man bij het leven van zijn vrouw nooit de gedachte kunnen koesteren, dat een zuster van zijne vrouw ooit zijne echtgenootte zou kunnen worden. En dus moet de kerk bij haar standpunt volhouden. Dat dit geen steekhoud, valt in het oog.

De opwekkingsbeweging in Wales schijnt tot stilstand gekomen te zijn. De bedestonden worden niet meer gehouden, de boeken die gedurende de beweging werden gebruikt, zijn „winkeldochters“ geworden. Toch is niet te ontkennen, dat op het gebied van het kerkelijk en maatschappelijk leven de beweging goede vruchten heeft afgeworpen. Het aantal leden der kerken nam toe en het aantal vonnissen tegen gevallen van dronkenschap enz. nam af. Evan Roberts, de leider der beweging, lijdt aan zenuwverlamming. Zijn geneesheer heeft hem aangeraden, het in het openbaar optreden voor- loopig geheel na te laten. Hij erkent daarin, dat hij tot werkeloosheid is veroordeeld, de hand Gods en is zich bewust, dat de menschen in hem het buitengewone zouden zoeken als hij in het openbaar sprak, en dat daardoor de onmiddellijke invloed van het Woord Gods niet bevoorlurd, maar door zijn persoonlijkheid zou gehinderd worden. Hij verzocht daarom allen Christenen, niet het wonderlijke en onge- wone in het geestelijke leven te zoeken, maar het eenvoudige, zuivere geloofselven met Christus in God op den voorgrond te plaatsen.

Dit zijn voorreker wijze woorden. Mocht men ze ook in Duitsland verstaan.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

Is het goed deel te nemen aan sport en zulke vermaken, of moet men daar liever niet aan mee doen?

W.

Dat een jonge lezer zoo iets vraagt, is geen wonder, nu we van sport enz., meer hooren dan ooit, tot in de couranten toe.

„Sport“ is een Engelsch woord, om aan te duiden allerlei vermaak ter ontspanning in de